

**ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ПІД ЧАС ОПЕРАТИВНО-
РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ
ЗЛОЧИНІВ З ОЗНАКАМИ СЕРІЙНОСТІ**

А.М. Ханькевич,

І.А. Грабазій

Для сучасної діяльності органів і підрозділів Національної поліції України характерні традиційні підходи до організації і вибору тактичних прийомів проведення оперативно-розшукових заходів та проведення досудових розслідувань із встановлення осіб, причетних до вчинення злочинів.

Інколи діяльність кримінальної поліції і органів досудового розслідування відбувається в умовах напруженої оперативної обстановки через скоєння невідомими особами на певній території обслуговування злочинів з ознаками серійності.

Найбільш часто до таких злочинів відносяться вбивства, розбої, грабежі, зґвалтування з наступним вбивством жертв, захоплення заручників, озброєні напади на інкасаторів, терористичні акти тощо. До основних складнощів, що виникають під час оперативно-розшукового забезпечення досудових розслідувань зазначених злочинів, можна назвати: роботу кількох слідчо-оперативних груп за різними епізодами; мобільність серійного злочинця, і як наслідок віднесення злочину до різних юрисдикцій; відсутність явних ознак серійного злочину; змінення злочинного почерку; неочевидність мотивів злочину; імітацію нещасних випадків, самогубств; несистемність періоду емоційного охолодження серійного злочинця (може становити кілька місяців, років); фактичну відсутність роботи з нерозкритими злочинами минулих років про вбивства, зґвалтування, замаху на вбивство тощо.

Одним з ефективних інструментів протидії серійним злочинам, що є на озброєнні у працівників досудового слідства та оперативних працівників можна назвати порівняльний аналіз кримінальних проваджень.

Порівняльний аналіз кримінальних проваджень використовується для пошуку шаблонів у деталях події злочинів або кримінальних інцидентів, які потенційно пов'яжуть їх за причини достатньо виразних їхніх відмінностей від інших кримінальних подій.

Основними принципами порівняльного аналізу кримінальних проваджень є:

- послідовність злочинної поведінки (повторюваність основних елементів способу вчинення від злочину до злочину);
- поведінкова відмінність (припущення, що різні правопорушники під час скоєння злочинів ведуть себе по-різному).

У процесі порівняльного аналізу підтверджуються чи спростовуються його основні принципи, що визначає потенціал подальшої роботи з інформацією. Як правило, згадані принципи не використовуються під час «живих» поточних кримінальних проваджень. У ролі системоутворюючих ознак серійних злочинів виступають елементи типових криміналістичних характеристик їх різновидів.

Корисним інструментом для порівняльного аналізу кримінальних проваджень є електронні таблиці Excel. Інформація про типові елементи криміналістичної характеристики розміщується в таблиці та упорядковується під відповідними заголовками для аналізу. Електронні таблиці, які використовуються для ПАКП повинні: бути сфокусованими; містити об'єктивну інформацію; дозволяти визначати розбіжності (невідповідності); бути достатньо деталізованими для забезпечення можливості порівняння описової частини; мати можливість використовувати колір для відображення зв'язків («злочинних пар»).